

KRIKDEKLARASJONEN OG NORGE.

Det avsnitt i komitéet fra de tre store som vel har størst interesse for folkene i de befrikkede og de ennå ikke befrikkede land, en deklarasjon om en felles alliert etterkrigspolitikk i Europa. Her erklæres uttrykkelig at Sovjetunionens, Storbritannias og De forente Staters regjeringer vil koordinere sin politikk for med demokratiske midler å bistå folkene i Europa med å løse de tvingende politiske og økonomiske problemer i overgangstiden. Dette må skje, heter det, på en måte som gjør det mulig for dem å utrydde de siste spor av nazisme og fascisme i sine land og skape demokratiske institusjoner etter frie valg. Alle folk har rett til å velge den styreform de vil leve under; og de tre stormakter vil der hvor det ønskes, bistå de befrikkede land og de tidligere aksedobanter med: 1) å opprette frivillige forhold; 2) hjelpe de nødstrøtte; 3) danne representative interkommunale enheter som lover snarest mulig ved frie valg å tilsette regjeringer i samsvar med folkets vilje; og om nødvendig 4) lette avholdelsen av slike valg. - Prinsippene i Atlanterhavs-deklarasjonen understrekes og bekreftes på nytt.

De statslige forhold i de forskjellige europeiske land er ikke ensartede, og det er klart at den bistand som stormaktene lover, ikke vil tilkomme i samme grad overalt. En kort vurdering vil vise at det i grunnen bare blir på et område vi trenger alliert hjelp. Vi har våre hovedvern-demokratiske institusjoner, som når de gjeninnføres i full utstrekning er den sikreste garanti for vår fremtid. Opprettholdelse av ro og orden blir ikke noe problem. Eventualiteten en norsk borgerkrig (hvor ingen av partene er nazister) er i seg selv så absurd at den uten videre kan evinnes; det er helt overflødig å henviser til våre egne væpnede styrker i England eller polititroppene i Sverige. Ro og orden vil bli i landet når tyskerne er ute og quillingene sitter inne.

På et av de felt som nevnes i Krikdeklarasjonen vil vi midlertidig i ~~hø~~ grad trenge alliert bistand. Det er spørsmålet om nødrhjelp, om tilførsel. Det skulle være overflødig å pointere at vi blir avhengig av alliert import både for å dekke de øyeblikkelige behov og for å få råmaterialer til gjenoppbyggingen. Vi håper at våre allierte vil gjøre sitt ytterste for å skaffe rask effektiv hjelp, og at Northship kan påta seg transporten og våre sjøfolk sørge for at lastene kommer i havn.

DE TI BUD.

Det er kommet ut en utvokst og betydningsfull bok, en novellsamling, skrevet av 10 av verdens fremste forfattere: tyskerne Thomas Mann og Bruno Frank, østerrikeren Franz Werfel, hollanderen Hendrik Willem van Loon, franskmannen Andre Maurois og Jules Romains, englenderinnen Rebecca West, amerikanerne John Erskine og Louis Bromfield og Sigrid Undseth. Hver av disse har skrevet en novelle om nazistenes forbrutelser og de har valgt hver sitt av de ti bud. Sigrid Undseth har skrevet om det 7 bud og skildrer nazistenes røverier i Norge, hvorledes f.eks. foretakssomme tyske husmødre lusket om i skogene og bemektiger seg bær som befolkningen har plukket og begrunner det med at Norge er deres med erobrerens rett. En svensk kritiker skriver om boken: "Hver novelle er et mesterverk, men i de store tragediers stil, som på en gang er beklæm-mende, oppløftende og uhyggelig. Det beklæmende ligger i selve ordet. Det oppløftende ligger i skildringens kraft og medfølelsen med de lidende og i rettferdighetsfølelsen. Det uhyggelige ligger i at det i hele boken ikke finnes plass for begrepet nåde. De religiøse forfattere har det

ikke, de andre har det heller ikke. Tiden er ennå ikke moden for ordet nåde. - - Tyskerne er onde og latterlige, det ordet dobbelte tenket. Man må tenke på at denne boken - skrevet av forfattere hvis navn aldri dukker opp til å leve i århundreder, kanskje kommer til å oversettes til tysk, kommer til å leses av tyskere, og kommer til å fengse hele nasjonen til straffen og hænen lenge etter at ofrenes og bandittenes lik er blitt muld i gravene. Det er ikke en hånd rakt fram til forsoning og kan ikke være det. Ikke en gang Thomas Mann, den største av alle tyske forfattere, taler forsoningens ord. - - De fleste av forfatterne har erfaringer fra okkupasjon eller landflyktighet, eller begge deler. De andre har beretninger og dokumenter, hvis riktighet det dessverre ikke kan reises tvil om." Boken er kalt "de ti bud".

U.S.A.'s MARITIME MÅKT.

Dagens nyheters sjømilitære medarbeider skriver i en artikkel med overskrift "Spranget mot Japan" bl.a.: "Den store amerikanske operasjonen mot Tokio - Iwojima er fra sjømilitært synspunkt av usædvanlig stor interesse, fordi den betegner en ny form for sjøkrigsføring. De amerikanske sjøstyrker, som snart i en uke har operert umiddelbart utenfor Japan (de der fremdeles!) har åpenbart praktisk talt helt lykkes å frigjøre seg fra å være avhengig av faste baser. De fører isteden med seg en forrådsflåte av gigantiske dimensjoner. Etter alt å dømme har de ingen større respekt for den japanske flåte og de japanske landbaserte flystyrker. De siste kan tydelig holdes i sjakk av medførte jagere og fartøyenes luftvern. Dette er kanskje ikke så bemerkelsesverdig når det gjelder kampfartøyer, men desto mere forbausende når det gjelder den store og lett sårbare forrådsflåten. Den må ha med seg alt hva en orlogsflåte behøver for sin eksistens; flydokker, lasertoppkip, verkstedsfartøyer, og forrådsfartøyer for å fornye kampfartøyenes forråd av brønn, vann og ammunisjon, torpedoer, proviant o.s.v. Denne bevegelige flytende basis må dag og natt beskyttes mot angrep under, på og over havflaten. - - Det er en fantastisk prestasjon som ligger bak den amerikanske flåtes oppbygging og utvikling etter katastrofen i Pearl Harbor. Den 7. desember 1941 falt det harde slaget som paraliserte U.S.A. flåten under hele den japanske ekspansjonen. Litt mindre enn tre år etterpå banker amerikanerne på Japans dør, rustet med en for størstedelen nybygget flåte av enorm størrelse. Oppbyggingen av skipene imponerer allikevel mindre enn utdannelsen av det menneskemateriell, uten hvilken en aldri så sterk flåte savner kampverdi. Den amerikanske flåten av idag har både materiell, kampkraft og en offensivlyst som tydelig tar pusten fra motstanderen. Ubundet av former og tradisjon har den amerikanske marineledelse under admiral King søkt seg fram på nye veier, både når det gjalt å bygge skip og utdanne sjøfer og besetning. Resultatet er beundringsverdig.

PRESSEKLIPP.

Årthundredes faglige verdenskonferens i London har fattet en formell beslutning om å bygge opp en ny internasjonal i Paris. En komite er hedsatt for å tenke på de gjenstående motsetninger. Konferensen har satt fram følgende krav omkring gjenoppbyggingsarbeidet: 1) hjelpen til de befrikkede land må økes 2) passende arbeid og tilstrekkelig lønn må skaffes alle arbeidsføre menn og kvinner 3) 40 timers arbeid pr. uke uten lønnsnedsettelse må innføres 4) alle må ha fjorten dagers ferie med full lønn 5) det må skapes garanti mot monopolisering og utbytning 6) det må

forhindres at urett begås mot noen p.g.a. rase, trosbakennelse eller kjønn
7) tale- presse- forsamlings- og religionsfrihet må herske. -

Gen. miljövärdant Clark, den allierte överstbefälände i Italia, antar at tyskerne vil rømme Italia. Han har i en radiotale ermodet befolkningen om å holde seg vekk fra industri- og kommunikasjonsnål for flyene. Også fascistene i Nord-Italia meddeler at tyskerne holder på med å rømme Italia. 5 divisjoner trekker seg tilbake til Brennerpasset ved Verona. Andre enheter er på vei til Terwispasset og Laybach. Det tunge materiell går med jernbane til Graz i Østerrike. -

En sveitsisk kvinne, som er kommet til Zürich etter en flukt fra Torun i Polen, har fortalt at frie tyske styrker, som går under navn av "Seydlitz styrkene" rykker fram side om side med russene. -

Tyskerne gjør forberedelser for å gjøre Nürnberg istand til å ta i mot det store hovedkvarter. De allierte også. -

Tyrkiet skal, blir det meldt fra Zürich, sette inn 20 infanteridivisjoner med artilleri og panserstyrker i kampen, antakelig i Ungarn mot den fly, som forsøkte å bombe Ludendorffbroen, ble drevet tilbake og to av dem ble skutt ned. Det er ikke gjort nevneverdig motangrep, men tyskerne setter seg hårdt til motverge. Styrkene rykker fram på bilveien nordover til Köln.

Den tyske jule-offensiven kostet U.S.A.'s arme 55.400 mann. -

Den nå pågående vestallierte luftoffensiv mot Tyskland antas å være en direkte følge av Krimkonferansen. Flymarsjall Tedder besøkte marsjall Sjukov i hans hovedkvarter i Tyskland og der ble de nærmere avtaler truffet.

Marineministeren i U.S.A., Jones Forrestal, befant seg ombord på det amerikanske flaggskip ved invasjonen på Iwojima og gikk etter kort tid i land på Iwojima. -

I Europa har de amerikanske troppene for hver mann 22 tonn materiell og fornödenheter, og den årlige tilførselen pr. mann er regnet til 18 tonn. I Stillehavet er den primære utrustningen hele 30 tonn pr. mann, og tilførselen pr. mann pr. år er 45 tonn. -

Ordføreren i American Bureau of Shipping, sier at den amerikanske skipsbygingsindustrien på 4 år er rykket fram til annenplassen blant de amerikanske industriene. I løpet av 1944 ble det bygget 1.463 handelsfartøy på over 2.000 tonn og mer enn 39.800 mindre fartøy, for det meste landstigningsbåter og småbåter for arméens og kystbevakningens behov. -

Norge driver forhandlinger om et lån i U.S.A. på 15 millioner dollars som skal brukes til gjenoppbyggingen etter krigen. Lånet skal tilbakebetales i løpet av 3 år og ikke ha høyere rente enn 4 %. Forhandlingene føres fra norsk side av H. Hillestad. -

Det autoritative blad "Wall Street Journal" meddeler at overskuddsforråd av enhver slags - fly, lastebiler, personbiler, byggemateriell, fødevarer og klær - tilhørende den amerikanske hær og flåte i utlandet skal selges hvor de befinner seg så snart krigen er slutt. Overskuddsvarer som er lagret i Europa i henhold til låne- og leieloven skal overlates til UNRRA.

I en rapport til kongressen i U.S.A. blir det oppgitt at den russiske hær under krigen har mistet 5,3 millioner mann. -

Berchtesgaden, Hitlers residens, ble for første gang bombet 20. februar. Ingen mennesker ble skadet. Ikke så langt, se en tysker med et lett ironisk tonefall, for der finnes Tysklands beste tilfluktsrom. -

Krimmötets beslutninger om de alliertes politikk blant de befrie folk er foreslått av president Roosevelt. -

Fra pålitelig tsjekkosllovakisk hold blir det meldt at tyske stats- og partitjenestemenn har begynt å flykte fra Praha. Lange bilkolonner beleirer veiene fra Praha til Wien og Nürnberg. Grunnen er at tyskerne er redd for en kraftig "underjordisk" bevegelse, som man antar er helt ferdig organisert. -

NORGES NYTT.

For at trafikken på Narvikbanen skal komme i gang igjen forlanger ledelsen av de svenske jernbaner bl.a. at den norske statspolitimann Larsen, som i spissen for 15 tyskere, hadde truet det svenske lokomotivpersonalet på livet, og tidligere hadde optrådt på liknende måte, ikke lenger fikk anledning "til å utøve sin virksomhet på Björnefjell." -

Reidless, mannen med de mange titler, har forlatt Norge og blir etterfulgt av Fehlis. -

NYHETERNE SÖNDAG.

Vestfronten. Onsdag ettermiddag kl. 16.30 trengte styrker fra 1. amerikanske arme, under general Hoge, over Ludendorffbroen ved Remagen. Styrkene måtte bare lett motstand; det hersket tydensynlig atskillig forvirring blant tyskerne. En korrespondant skriver at det ikke er sikkert tyskerne var på det rene med hvor eller hvordan styrkene kom over eller hvor sterke de var. Cartorius i Telagnorbyrådet Transocean hadde ikke hørt om overgangen over et døgn etter at den skjedd. Han uttalte i radio at det ikke var noen tydelig fare for at amerikanerne skulle komme over Rhinen. Tusenvis av tyskere trekker seg tilbake der hvor panserstyrkene trenger fram. Under jernbruuddet fram til Rhinen ble det tatt ca. 4.000 fanger og befrikket over 2.000 utenlandske tvangsarbeidere. Mange landsbyer har ikke fått en skramme. I følge de siste meldinger utvides bruhodet på østbredden av Rhinen stadig, i følge tyske meldinger strekker det seg fra Honnef til Linz, og forsterkninger og forsyningsstrømmer uten opphør over Rhinen. Tyske jeger- og panserstyrker i kampen, antakelig i Ungarn mot den fly, som forsøkte å bombe Ludendorffbroen, ble drevet tilbake og to av dem ble skutt ned. Det er ikke gjort nevneverdig motangrep, men tyskerne setter seg hårdt til motverge. Styrkene rykker fram på bilveien nordover til Köln.

Tyske meldinger om at amerikanerne har sett over Rhinen i stormbåter ved Homf er ikke bekreftet fra alliert hold. Amerikanerne trekker sammen om Koblenz, og står 30 km langs vestbredden i dette avsnitt. 1. og 3. amerikanske arme har forenet seg ved Andershof for Koblenz, og har avskåret store tyske styrker. Et kommunike fra Eisenhower melder at 23.000 tyskere er avskåret. Tusenvis av fanger og store lagre er tatt. En korrespondent skriver at 3. arme har tatt demoraliserte og desorganiserte fanger i tusenvis. Det er tatt meget utstyr og befordringsmidler på grunn av tyskernes bensinmangel. Høle tyske divisjoner er satt ut av kamp. Velkssturns kampveie er elendig. De er ikke i stand til å klage et angrep og de har som regel foreldede våpen og er uten uniform. Når det gikk for hårdt for seg kastet de armbindet og ga det utseende av at de var sivile. De 150.000 tyske sivile som er tilbake i Köln utfører okkupasjonstroppenes ordre med største ivær og servilitet. Da de innså at propagandas skremsel om de alliertes grusomheter var unyttige, kom de fram med sine matlagre. - Det tyske bruhodet ved Hesel er utslettet. De allierte behersker nå vestbredden av Rhinen fra Nijmegen til Koblenz-distriktet. Fra Heselbruhodet forsøker 4.000 tyskere i ly av kunstig tåke å komme over Rhinen i båter. All motstand mot de alliertes 21. armegruppe V for Rhinen opphørte ved middagstid søndag.

Østfronten. Rokossovskis styrker er rykket inn i den tidligere frisiske Danzig. Fransskutte avdelinger kjemmer i byen Danzigs søndre forsteder. Hovedstyrkene står 15 km fra byen. Russene behersker hele østbredden av Memel-sec. Stolp og Schlau er tatt og russerne har nådd Østersjøen mellom Rügenwalde og Stolpflände, som begge er erobret. Imbitte kamper foregår om overgangen over Elde S for Stettin. Sjukovs styrker er innen synsvidde av Stettin. I Altdamm raser heftige gatekamper. Tyske meldinger om at russerne er rykket inn i Küstrin er ikke bekreftet fra tyske. I Ungarn har tyskerne hatt endel framgang i angrep ved Balatonsjøen. Tyskerne led store tap.

Østen. I Burma er over halvparten av Mandalay på de alliertes hender, og det meldes om ny alliert framgang SV for byen. Et felleskommunike fra Churchill og Roosevelt melder at det er senket et større antall ubåter i februar enn i januar.

Østerrike. Det var søndag 7 år siden Østerrike ble okkupert. Ved overenskomsten i Moskva 1943 ble det uttrykkelig uttalt at i det endelige oppgjør ville det bli tatt i betraktning i hvilken grad Østerrike selv hadde bidratt til befrielsen. Det er noget som tyder på at nazistene vil gjøre Østerrike til sin siste skanse sammen med Bayern. Rendlic skal da ha hovedkvarter nær Salzburg - i egenskap av överstkommanderende -, Berchtesgaden blir politisk hovedkvarter og Gestapos hovedkvarter skulle være München.

Flyangrep. Tunge amerikanske bombefly angrep søndag ubåtverfter i Bremen, Hamburg og Kiel. Oljeraffinerier ble også bombet. Mosquitos angrep Berlin for 19. natt på rad. Lördag angrep britiske bombefly oljefelt i Ruhr. Amerikanske fly angrep jernbanestasjonspunkter i Dortmund, Soest og Paderborn. Fly fra Italia angrep jernbanestasjonspunkter i Østerrike, Jugoslavia og ved Brunnerbanen.